DE

)XARTHROCACE.

DISSERTATIO

AUGURALIS MEDICO-CHIRURGICA,

QUAM

CONSENSU ET AUCTORITATE

ATIOSI MEDICORUM ORDINIS

IN

NIVERSITATE LITERARIA GRYPHICA

AD SUMMOS

EDICINA ET CHIRURGIA HONORES

RITE IMPETRANDOS

X MENS. NOVEMBR., A. MDCCCXXXV

PUBLICE DEFENDET

AUCTOR

J. ADOLPHUS KOERNER

SAXO.

OPPONENTIBUS:

TOCKMANN, MEDIC. ET CHIRURG. CAND.

DUPRÉ, MEDIC. ET CHIRURG. CAND.

H. PANKOW, MEDIC. ET CHIRURG. CAND.

GRYPHIAE,

FRID. GUIL. KUNIKE. REG. ACAD. TYPOGR.

Koerner, Adolf

VIRIS

ELEBERRIMIS, ILLUSTRISSIMIS

F. A. G. BERNDT,

UTRIUSQUE MEDICINAE DOCTORI,

ENTISSIMO BORUSSORUM REGI A CONSILIIS ME-
IS INTIMIS, MEDICINAE PRACTICAE, ARTIS OB-
TRICIAE PROFESSORI PUBLICO ORDINARIO, CLI-
I MEDICI ET OBSTETRICII GRYPHISWALDENSIS
ECTORI, FACULTATIS MEDICAE PESTHINENSIS
IBRO HONORARIO AC SOCIETATUM DOCTARUM
IPLURIUM SODALI H. T. FACULTATIS MEDICAE
PRODECANO,

PH. SEIFERT,

UTRIUSQUE MEDICINAE DOCTORI,

ICINAE THEORETICAE AC FORENSIS PROFESSORI
LICO ORDINARIO, COMPLURIUM SOCIETATUM LITE-
RARIARUM MEMBRO,

HASCE

JUVENILES PRIMITIAS

PIO GRATOQUE ANIMO

D. D. D.

AUCTOR.

PRAEFATIO.

m mihi occafio faepius obtigerit Coxarthro-
exempla in nofocomio noftro obfervandi,
e pretium duxi, pro meis viribus hunc
um pertractare, non quidem fperans, fore
quid novi iis adderem, quae a doctiffimis
le ea re in medium prolata funt, fed ut dif-
ıtes, quas hic morbus et in cognofcendo
curando exhibet, clariore luce offunderem,
ue eam, quae ad curandum aptiffima fit,
dum, commendarem. Jam vero vos Le-
obfecro, ut, fi quid minus apte dictum
rum fufficiens inveneritis, id juvenilis ae-
mperitiae et breviori, quod ad fcribendum
Tum erat, tempori tribuere, ideoque faci-
eniam mihi dare velitis.

DE COXARTHROCACE.

Nomina morbi.

Varia morbi hic illuſtrandi nomina ſun Coxarthrocace, Coxalgia, Luxatio femoris ſpo tanea, Claudicatio ſpontanea, Luxatio cox morbus articuli coxae, Hydrarthrus coxae, mo bus coxarius.

Deſinitio morbi.

Coxarthrocaces nomine (a verbis coxa, ἀ θρον, κακὸν derivato) in univerſum capitis oſ femoris ſenſim ſenſimque incidens exceſſus e naturali cum acetabulo conjunctione, vel univer ſalibus vel localibus, iisque ſingularibus cauſ effectus, ſignificatur.

L i t e r a t u r a.

Multi quidem auctores de coxarthrocac ſcripſerunt, ſed nobis hoc tantummodo facien dum eſt, ut ex ingenti eorum numero praeſtan tiſſimos memoremus.

Albers, J. A., und W. A. Ficker, gekrönte Preiſ ſchriften über das ſogenannte freiwillige Hinke der Kinder. Wien, 1807. 4.
Ford, Edw, Bemerkungen über die Krankheit des Hüft gelenks, a. d. E. Breslau und Hirſchberg, 1795. 8
Schreger, B. N. G., in Horn's Archiv. 1810. B. 1 H. 2. S. 269 u. f.
Volpi, Thom. med. chir. Beobachtungen und Erfahrun gen, a. d. Ital. überſetzt v. Ph. Heinken in Lan genbeck's neuer Bibliothek. B. 2. St. 4.
Paletta, Bapt, Adverſaria chirurgica. T. Imo. 4.
Ruſt, J. N., Arthrokakologie. Wien, 1817. 4.

›itta, über die höhere Bedeutung der Gelenke, als Beitrag zur Begründung einer glücklichen Heilart acut-inflammatorischer Affectionen derselben, in Langenbeck's neuer Bibliothek. B. 2. St. 3. S. 337. 1820.
oper, Sam., Treatife on the difeafes of the joints: im Auszuge in Horn's Archiv für medicinische Erfahrung. 1818. 1s Heft. S. 270—329.
ll, Charles, Obfervations in injuries of the fpine and on the thigh-bone. London 1824. 4. m. 9 Kupf.
irth, J. G. D., de Coxalgia. Wirceburgi 1809. 8.
odie, pathological and furgical obfervations on Difeafes of the joints. London 1818. 8. Brodie, pathologische und chirurgische Beobachtungen über die Krankheiten der Gelenke. Aus d. Engl. v. G. P. Hölscher. Hannover, 1821. Mit 6 Kpf. 8.
›ler, Guil. Th., Spec. c. med. chir. obfervat. et animadverf. de coxalgia.
anfo, über die Quetschung der Muskeln des Hüftgelenks u. d. Unterschied v. d. Fractur des Schenkelbeinhalses in Rust's Magazin. B. XIX. H. 3. 1825.
gner, hoher Grad v. Coxalgie, durch das Glüheisen glücklich geheilt. Horn's Archiv. Jul. 1828.
tt, P., über diejenige Art v. Lähmung, welche man häufig bei einer Krümmung des Rückgraths findet, und als eine Wirkung derselben angesehen zu werden pflegt. Aus d. Engl. übers. Lpzg, 1786. 8.
rgat, Memoire fur les tumeurs blanches des articulations recueilli à l'hôspital de la Pitie dans les Salles de Mr. Lisfranc; in: Archives générales de medicine. Mai 1826.

Aetiologia.

Quamvis hic morbus Hippocrati, ut ex fcri-jus apparet, jam cognitus fuerit (dicit enim horismo LX Sect. VI „Morbo coxario diu laborantibus, femur exftat, his tabefcit et claudi fiunt, nifi ufti fuerint;" et LIX . fect. Quibus a diuturno coxarum dolore ve-femur excidit, rurfusque recidit, his mucores veniunt") incredibile tamen fere dictu eft,

quantopere, quae de ejus natura comperta vid... bantur ad noſtrum usque ſeculum valde imperſ... ctum et tenebris obducta fuerint, ut noſtri demu... temporis auctoribus laus atque gloria diligenti... ris in hunc morbum disquiſitionis tribuenda ſi... hi enim connexum cauſalem naturamque ejus a... curatius exploraverunt. Prioris enim tempor... auctores in connexu hujus morbi cauſali tant... pere discrepuerunt et a re ipſa ita diſceſſeru... ut, quaenam vera ipſius morbi ſit natura, m... nime intelligi poſſet; nam alii in inflammatio... et intumeſcentia capſulae articulationis [1]); ali... in inflammatione, intumeſcentia et exulceratio... glandulae ſynovialis in cavitate acetabuli ſita... alii in inflammatione cartilaginum [2]); alii in ni... mia ſynoviae articulationis congeſtae accumula... tione, qua femoris caput ex cavitate acetabu... expulſum musculorum actione ſuperne tractu... luxetur [3]); alii in Hydrarthro, in degeneratio... ligamentorum articulationis; alii in degenerati... one glandularum, tunicae adipoſae inhaeren... tium, cauſam proximam poſuerunt. Non ine... ptum videtur Gorteri verba de natura morbi hi... adjeciſſe; dicit enim: „Si acetabulum articul... impletur nimia abundantia muci tenacis, vel in... cremento glandularum, quae mucum in cavum articuli deponunt, ſit capitis alterius oſſis exten... ſio, membrum ſit longius, ſaepe nulla fovea, ſed potius intumeſcentia in ambitu articuli, os re... poni nequit, aut ſi vi retruditur, dolorem movet

1) Gorter, Chir. repurgat. Libr. II, cap. I, No. 173.
2) Cloſſius, über die Krankheiten der Knochen. Tübin... gen, 1798. S. 171.
3) Van Swieten, Commentaria in Hermanni Boerhav... Aphorismos. Lugd. Batav., 1752. T. 1, §. 362.

m crefcit malum;" nec non van Swieten; ɔlex," ait, „in articulorum cava concurrit or; univerfale perfpirans, oleum medullo- et mucilago a glandulis hic pofitis fecreta, uibus fimul mixtis nafcitur lubricum illud nentum, quod calore et attritu offium ad fe uo attenuatum, iterum reforbetur tali copia, i aggeritur: fi vero a quacunque caufa defi- , vel minuatur reforptio liquidi hic effufi, et ant interim caufae fecernentes et expellentes l effundere, accumulabitur illud, ligamen- n capfulam diftendet et debilitabit, unde is prolapfus offis articulati ex fuo cavo ab caufa nafcitur." Atqui illas morborum for- multo rarius occurrere, quam olim crede- r, multoque minus hujus mali caufas exi- , inter medicos compertum eft. Inter omnes m de natura et fede hujus morbi prolatas entias, Cl. Ruftii [4]), quoad initium, decur- et fymptomata morbi, veriffima et cum in- maxime congruens effe videtur; ponit enim am internam in inflammatione capitis offis oris et telae medullaris, et reliquarum par- n affectionem pro fecundario effectu haben- effe putat. Secundum Cl. Langenbeckii fen- iam, non minus aptam et probabilem, na- hujus morbi inflammatione telae medullaris tis offis femoris, fimulque inflammatione te- cellularis acetabuli nititur.

Jam quum caufam hujus morbi proximam entiis auctorum allatis, quantum fieri potuit, ofuerim, ad caufas remotas, ad potentias

---

Ruft, Arthrokakologie. Wien, 1817.

noxias, quae hoc malum provocare poſſint, oc
los convertendos eſſe exiſtimo.

Incidit quidem hoc malum in quamvis aet
tem, maxime vero in juventutem [5]); cujus r
cauſae poſitae ſunt in teneriore juventutis co
ſtitutione, quae eam morbis magis obnoxia
reddit. Oſſa, imprimis oſſium capita afficiunt
ſunt enim, ut reliquae, quibus formatur artic
satio partes, ſolutiora, vaſis magis abunda
minusque calcariae phosphoratae habent, qua
in provecta aetate; unde quaeque potentia n
cens facilius ea invadere, formam et partes co
ſtituentes mutare, et in morboſe ſecernens org
non ita, ut variae anomaliae oriantur, rediger
poteſt.

Inter cauſas univerſales in juventute ſcro
phuloſis et maxime rhachitis ſunt accuſanda
qui quidem morbi maxime ad deſtruenda
organiſationem proclives ſunt, et articulationu
formam ſtructuramque, ſi eas invadunt, propte
ſecretiones morboſas corrumpunt. Si ſcrophu
loſis morbi cauſa eſt, plerumque affectiones uniu
alteriusve articuli, vel varia exanthemata, glan
dularum tumores, ſaepius vero etiam ophtha
miae praecedere ſolent, donec, his morbi
regreſſis, omnes in illum articulum confer
videntur. Praeter has univerſales in pueris cau
ſas, praecipue locales non minoris ſunt momen
aeſtimandae, ſi pueri a gerulis aut nutricibu
neglecti, inter deambulationem vel curſum ſae
pius procumbunt, eaque re trochanteres laedun
tur; aut ſi in brachiis gerularum circumlati, tro

5) Albers gekrönte Preisschrift über das sogenannte fre
willige Hinken der Kinder. Wien, 1807. 4.

ıteribus hic et illuc versis, vehementes, qui-
ıartes articulationem constituentes violantur,
unt rotationes. Quamobrem Platnerus dicit:
pueris etiam hoc evenire solet malum, dum
nt atque ab alto ex gerularum brachiis ca-
. Dum enim hae pedem manu prehendunt,
ulumque violenter stringunt ligamenta etiam
ınt atque infirmant. Si internum ligamen-
rumpitur, in sinum coxae effluit sanguis ali-
ıe humor, si vero ligamenta valde extensa
ıunt, et laxata sub ipso motu et ingressu, illa
atim magis infirmantur, donec tandem os
nu suo prorumpat." Inter locales vero cau-
maximum habet momentum, si pueri sub
ludentes, celeriter currendo sudantes, nu-
s nates humido solo imponunt, vel si a nu-
bus in talibus locis deponuntur, quae ante
e tempus aqua madefacta erant. Quamvis
bus in juventute occurrens saepissime, ut
a jam dictum, inveniatur, nulla tamen aetas
omnino repudiat, et in cunabulis [6]) aeque
e in provecta aetate [7]) observatur. Negare
lem non potest, viros huic malo magis expo-
esse quam mulieres, quae magis luxati-
humeri aut genu, ut experientia edocti su-
, spontanea corripiuntur; quae res utrum soli
ınicae structurae, an occupationi sexus tribu-
ı sit, certo compertum nondum habemus. Cum
m hic morbus omnes conjuncturas, adeoque
quae articulatione carent, maxime quidem
culationem capitis femoris cum coxa invadat,
d dubie in structura nec minus in functione

Morgagni, de sedibus et caussis morborum. Kraak, Richters chirurgische Bibliothek, 3ter Bd.
Paletta, Adversaria chirurgica prima, p. 25 et 31.

hujus articuli causa ponenda est. Quemadm
dum in juvenili aetate scrophulosis habenda
pro momento disponente, sic in provectiore a
tate arthritis ad morbum provocandum mult
confert, et propterea quidem, quod haec pr
cipue articulationis ossium capita infestat, va
asque excrescentias efficit. Nec minus syphi
si quis Hydrargyro utens haud apta sibi viven
ratione usus sit, pro causa hujus morbi hab
potest. Non raro etiam ex affectione rheumati
nascitur, praesertim si transpiratione suppress
celeriterque mutata temperatura, refrigeriu
corporis adductum fuerit; affectiones enim rhe
maticae ad inflammationem telarum fibrosaru
ac tendinearum, quibus articulatio coxae imp
mis obnoxia est, inclinant. Adeo post male cu
ratas variolas, morbillos, scarlatinam, scabie
vel herpetem temere repulsam, vel post incaut
sanata ulcera habitualia, hoc malum sub met
staseos [8]) forma exortum visum est; nec minus i
puerperio et in periodo lactationis, in febrib
haud rite judicatis, sicuti ex retentione lochio
rum, suppressis menstruis et haemorrhoidibu
talis metastasis est observata. Quotidiana, inqu
De Haen [9]), observata docent, his, qui a morb
febrili, aut acuto haud rite judicantur, lassitu
dines manere, sensumque gravitatis; a materia
quae vel admodum morbosa, vel saltem a sani
tate aliena, in corpore oberrat, cum reliqui
circumfertur humoribus, et per multa vasa mi
nima penetrare nequit. Haec ipsa materies, quam

---

8) De Haen rat. med. p. 141.
9) De Haen rat. medendi. Vindobonae, 1760. P.
cap. 4, pag. 149.

nonnunquam febres, five inflammatorias, five
cas, lethalesque producat, faepe tamen ad
idas, coxasque aut ad alias partes metafta-
lefertur." Platnerus in inftitutionibus chi-
cis, crebrius, inquit, femur excidere folet,
ab humore, qui in acetabulum confluxit,
ovetur, quo illa ligamenta vel laxantur, vel
nduntur, vel deftruuntur. Variae hujus rei
iones caufaeque funt nonnunquam febris,
larum morbillorumque nec non fcabiei ali-
que morborum mala materies, in articulum
erfa, et metaftafis facta fuit. Facile eft per-
u, praeter univerfalia, quae attulimus mo-
a, etiam quemlibet mechanicum infultum
em hunc morbum excitare poffe, cujusmodi
ut ictu aut cadendo laefi trochanteres, gra-
capiti impofita onera, et labores genubus
pti. Verifimile eft, mechanicas has poten-
n partem lunatam offis, in adipofam parti
tae impofitam tunicam, vel in membranam
larem vim exercere majorem; multum
erea confert pofitio, qua eo tempore, quo
iculationem coxae infultus fit, utitur homo;
fi rectus ftat, caput femoris vehementius
ficiem partis lunatae premit, corpore prono
s minusve tunicam adipofam attingit. Mor-
n univerfum citius prorumpit, fi caufae ex-
e cum internis funt conjunctae.

Diagnofis.

Qualescunque funt caufae hujus morbi,
tamen iisdem femper fymptomatis infignita
, quae fequuntur ftadia diftinguuntur:

Stadium inflammatorium. In exordi morbi aegrotus peculiarem et in regione tr chanteris majoris, ubi caput et collum oſſis fe moris cutis ſuperficiei proxime adjacent, et a anteriore parte in regione inguinali ſub lig menti Pupartii decurſu, praecipue eo loco, qu caput in ramum horizontalem oſſis pubis trans inſidentem dolorem percipere aſſolet. Huc a cedit, non longo temporis intervallo, quaeda articulationis inflexibilitas, quae imprim mane, relicto lecto, moleſta ſit aegroto, deind ſi aegrotus affecta extremitate, quamvis modi uſus fuerit, ſenſus debilitatis et defatigation femoris augetur. In movendo femore non ra vagi, fugaces et pungentes, ictibus electri haud diſſimiles, dolores per femoris longitud nem ad genu usque deſcendentes, aegrotum cru ciant. Certum porro aliud ſignum, quod ſem per in hoc ſtadio occurrit, eſt Gonyalgia praecip in regione condyli interni, quae eo magis ſen titur, quo vehementiorem inflammationis gra dum articulatio coxae aſſecuta eſt. Si hoc tem pore articulationis coxae ſuperficiem explores, nihil morboſi invenies, praeter vehementiſſimo dolores, qui, ſi digitis affectum locum premas ita adaugentur, ut aegrotus non raro alta voce ex clamet. Sub veſperam, morbo creſcente, non nunquam febri citationes animadvertuntur. Laſſi tudo autem et inflexibilitas extremitatis morbo affectae tempore matutino, unum eſt ex ſigni maxime conſtantibus. Aegrotus paulo poſt clau dicare incipit, et debilitas ſicuti extremitatis de fagitatio in paralyſin tranſire videtur; quapropte etiam aegroti lente vaccillantes et cauti incedunt ne in periculum cadendi veniant. Si pedibu

int, totam corporis molem ſana, in rectum
ſa, extremitate ſuſtinent[10]), digitis pedis
imitatis morboſae in ſolo nitentes; ſi porro
pedibus inſiſtunt; vel caput oſſis femoris
iculationis affectae cavitatem acetabuli ve-
ntius reprimitur, ſupra deſcriptus dolor
gione ligamenti Pupartii vel trochanteris
ris creſcit. Quo tempore, quum in exter-
artibus nihil morboſi conſpici liceat, facile
induci poſſit, ut hunc morbum pro rheu-
o aut arthritico habeat; praeſertim propter
is intermiſſiones, quae, quod interdum ob-
tur, non raro cum tempeſtatis mutatione
ſime ſunt conjunctae. Ea vero doloris af-
mox omnino vel ex parte evaneſcere vel
yſi extremitatis cedere aſſolet, quae aegroti
um magis etiam magisque vaccillantem
ns, breviore temporis ſpatio elapſo, id ef-
ut adeo, niſi remedia idonea adhibeantur,
anens claudicatio adducatur. Ex hujus
i ſtadii deſcriptione manifeſtum eſt, dia-
n morbi in jam adultis admodum difficil-
et difficiliorem etiam in pueris eſſe, quum
epius tam variis aegritudinis generibus
itur, ut ſedes doloris vix detegi liceat. Uni-
vero in pueris ſymptoma, cui maximam
habere poſſimus, eſt inceſſus paululum
icans, aegrotum enim pedem incedentes
nt; at id vitium ex eo dependere vulgo di-
quod creſcant, praecipue ſi glandulae tu-
tae, exanthemata et habitus ſcrophuloſus
unt. Admodum ſingularis, quod attinet

S. Coopers neueſtes Handbuch der Chirurgie, überſetzt von Froriep. Weimar, 1820. 4. Bd., S. 204.

ad temporis durationem, est hujus primae periodi decursus. In hominibus constitutione robusta et diathesi sanguinis inflammatoria praeditis, praesertim si malum ex causis localibus est ortum est, jam quatuordecim dierum spatio hoc stadium sub atrocissimis vehementissimisque doloribus febre accedente, absolvitur. Nonnunquam vero mensibus vel etiam integro anno quod excurrit, si individui constitutio est laxa, debilis, cachectica, variis dyscrasiis praecipue scorbuto affecta, ad stadii decursum est opus. Itaque ex morbi duratione hoc in stadio nullam quam certam regulam diagnosticam deducere possumus, quippe quum omni abnormitate organica[11]), qua diagnosis conformetur, careat. Malum si magnum intensitatis gradum assecutum est, et negligitur, nec remediis aptis curatur, in stadium secundum transit.

Stadium prolongationis. Jam si extremitatem morbosam exploraveris, sana longiorem eam invenies, quae prolongatio pedis non solum efficitur recessu capitis femoris ex cavitate acetabuli propter majus ejus volumen[12]), sed imprimis ligamento capsulari relaxato, humoribus extenso, et musculorum laxitate; idque potissimum eo probatur, quod femur, adhibito ferro candente, prolongatum ad naturalem longitudinem saepius subito recedit; id certe fieri non posset, si prolongatio ex solo adaucto femoris capite exstitisset. Trochanter major femoris aegroti tum magis extra deorsumque versus, nat

11) J. N. Rust, Arthrokakologie, oder über die Verletzungen durch innere Bedingungen. Wien, 1817, S. ...

12) Brodie, Pathological and surgical observations on Diseases of the Joints. London, 1818. p. 1...

or, plica horizontalis profundior, labium
dorum majus apud mulieres in affecto la-
paullo altius totumque femur macrius,
et fano debilius apparet. Quilibet mo-
quo articulationis caput in acetabuli cavi-
paululum reprimitur, vehementiffimos ae-
concitat dolores, qui claudicationem
nt. Auctore Brodie [13]) prolongatio femo-
nulata tantum eft, et a mutata pelvis pofi-
dependet; eadem ratione etiam Cl. Ruftius
offa furfum flexa effe monet, quare pro-
tionem pedis vel exiguam tantum vel nul-
mnino effe dicit. Longius femur in genu
lum flexum, pedis acumen plerumque valde
eriorem partem converfum confpicitur. Si
tum extenfum in terra ponimus et patella-
malleolorum plantarumque pedum ftatum
vamus, antea pelvi ad ambas fpinas directa,
olos diverfe pofitos inveniemus; idem etiam
vari poteft, fi aegrotum in tergo jacentem
que pedem flexo genu retrahere jubemus,
isque folo imponimus. Haec autem pedis pro
tio nonnunquam in fecundo ftadio vel pror-
l ex parte abeffe poteft, accedente fcilicet
centrali ad eas partes, quibus acetabuli ca-
ompofitum, eft, vel etiam tum, fi pelvis ob-
as congenita eft, ita ut natura affectum latus
ltius reddiderit. In univerfum nunc ftatus
ti eft tolerabilis, dolores vel omnino vel
nam partem evanuerunt, certe admodum
leminuti. Hic tamen ftatus haud longum
mpus perdurat, mox enim aliud idemque
cterifticum in primo ftadio jam commemo-

Brodie ibid.

ratum ſymptoma gonyalgia accedere ſolet. Haec aegroto quamlibet extremitatis motionem, praecipue genu extenſionem, magis et ita dolorificam reddit, ut ne minimam quidem genu tactionem ferre poſſit maximaque ex parte impediatur quominus vel interdiu, vel noctu quietem capiat. Quae gonyalgia, ſimulatque exorta eſt, coxae articulatio omni fere dolore privari ſolet, ipſaque digitis premi et huc illuc, aegroto inde dolorem non percipiente, moveri poteſt. Haec vero ipſa eſt funeſta periodus, qua medicus facile decipi poteſt, opinans, in genu eſſe morbi ſedem, ita ut haec pro primo affecta parte habenda indeque tractanda ſit. Fickerius etiam contendit, genu articulationem magis minusve malo corripi, quoniam nonnunquam tumens inveniatur. Quae res, quamquam omnino quidem negari non poſſit, tamen raro occurrit. Praeter hanc gonyalgiam exiſtit etiam pro tempore dolor fixus et vehemens in glandulis inguinalibus valde tumefactis. Quae quum ita ſint, aegrotus ſenſim ſenſimque emacreſcit et tabeſcit, partim propter atroces dolores, qui ſomnum et quietem turbant, partim propter deminutum ciborum appetitum; digeſtio enim magis magisque in pejorem vergit ſtatum, ita ut jam exeunte hoc ſtadio emaciatio totius corporis exiſtat. Quamdiu hoc ſtadium quum ex cauſis, conſtitutione individui, intenſitate morbi et cura adhibita pendeat, durare poſſit, incertum eſt; non enim raro caſus ſunt obſervati, ubi morbus plures per menſes hoc in ſtadio permanſerit, licet negari non poteſt, tranſitum hujus ſtadii in tertium quovis tempore fieri poſſe.

Stadium luxationis. Usque ad hoc tempus

ngatum femur, nisi apta curandi metho-
lhibita est, sensim aut subito decurtatur et
el etiam tribus pollicibus sano brevius red-
Qui status aut eo efficitur, quod supe-
acetabuli margine carie destructo, caput
emoris, actione musculorum sursum et re-
m luxatum, gluteis retinetur, quapropter
laxos et molles musculos gluteos nunc glo-
et extensos invenies, quum reliqua colli
n osse ilei jaceat, et trochanter major valde
ineat; aut eo, quod caput femoris, carie
nutum et absorptum, in cavitatem aceta-
non minus carie destructam intret, qua re,
vis luxatio non adsit, neque glutei mutati
decurtatio extremitatis tamen provocatur.
mitas quidem decurtari potest, etiamsi fe-
caput non recessit ex acetabulo, nec carie
ictum est, quum contractione musculorum
periorem acetabuli marginem attrahatur,
grelso malo emaciatum sit; decurtatio pe-
m levis tantum est, et potissimum, si aegro-
ectus stat, conspicua. Idem status jam in
do stadio inveniri potest, eaque ipsa re dia-
stadii non raro difficilis fit. Si porro ca-
sis femoris, ex acetabuli cavitate musculo-
ectinei, obturatorii externi et adductorum
e egressum, in anteriorem, interiorem et
orem partem ad foramen usque ovale at-
ur, nec gluteorum vi deorsum et sursum re-
ur, id phaenomenon conspicitur, ut pro-
tio femoris major quam in secundo morbi
fiat. Qui status, quamquam nonnulla
symptomata stadii secundi prae se fert,
facile ab eo discerni potest; pes enim
introrsum flexus et pollicibus duobus vel

etiam tribus ſano longior apparet, trochanter major minus extra deorſumque prominet, in regione inguinali caput oſſis femoris per partes molles clare diſtinguitur. Incidente tertio hujus mali ſtadio, ſaepiſſime omnium dolorum remiſſio obſervatur, quae res et aegroto et imperito medico facile novam prosperi eventus ſpem praebet; quamvis nunc aegrotus multo gravius periculum ſubeat; mox enim quam celerrime luxationis et decurtati femoris ſigna in lucem prodeunt. Aegrotus in calce ſtare nequit, ſed pedis tantum digitis admodum introrſum flexis, terram attingit, corporis totam molem in contrariam partem vertit, ut onus in aegrota extremitate diminuatur. Simul aegroti coxa altera fit altior et jam talem corporis poſitionem obſervat, qualis apta eſt ad muſculos affectae extremitatis quam maxime laxandos; quapropter inferiorem femoris partem ad abdomen attrahit, unde ſenſim ſenſimque ſui movendi facultas tollitur et in genu articulatione etiam anchyloſis ſpuria oritur. Quodlibet femoris aegroti extendendi conamen cum atrociſſimis conjunctum eſt doloribus. Tumor articulationis coxae magis minusve dolens varia eſt magnitudine, et elaſticus, pro tempore fit ſplendidus, ſubrubrae et lividae maculae exiſtunt, quae juxta articulationem maxime ad latus poſterius in abſceſſus conformantur. Mirum eſt, quod hi hanc formam ſaepius longum per tempus retinent, neque a natura aperiuntur; quamquam diffuſa carie et ulceratione tunicae adipoſae, membranae capſularis et muſculorum maxima puris copia in articulatione accumulatur. Talibns ſub conditionibus totus organismus affectionis localis particeps fiat, neceſſe eſt; ita-

aegrotus magis tabeſcit, vires pedetentim
ilitatae conſumuntur, frigora et aeſtus inci-
t, nocturnis accedentibus ſudoribus. Pul-
ſunt frequentes, parvi, debiles, ſaepius du-
culi, urina jumentosa, ſedimento mucoſo et
formi, uno verbo, febris hecticae ſympto-
a clarius in lucem prodeunt. Effluxus ab-
uum aut a natura aut arte apertorum ab ini-
naxima ex parte eſt lymphaticus, ſynoviae
ulationis non diſſimilis, ſerius vero mutatur
ateriam puriformem, in ichorem et ſaniem.
ia et quotidiana ſuccorum jactura febrem
m hecticam adhuc magis accelerat. Sudo-
olliquativi cum diarrhoea et ſumma virium
ratio miſeriis morte ſinem imponunt. In-
m tamen, ſed raro hoc in ſtatu natura con-
trix adhuc efficacem ſeſe exhibet, nec ſo-
ſibi ipſa ſuccurrit, vitamque ſuſtinet, verum
hoc malum, quantum fieri poteſt, vincit;
s enim carioſae, organa ligamentoſa et mu-
ſa emortua, viribus naturae aut abſorben-
ut partim cum ulceratione magis minusve
ſa ejiciuntur; puris ſecretio magis dimi-
r, febris ſymptomata evaneſcunt, articu-
is genu et coxae dolores fiunt tolorabiles,
a fiſtuloſa ſenſim clauduntur, aegrotus ite-
ſomno et appetitu ciborum gaudet, novis-
viribus inſtruitur. In articulatione coxae
partes organicae reſtituuntur, anchyloſis
formatur, ita ut aegroto tantum claudi-
brevioris femoris inceſſus remaneat.

Jam vero cum facile coxarthrocace exoriens
ptomatum ſimilitudine cum aliis morbis
ndi poſſit, idoneum videtur, hos morbos
nque a noſtro morbo discrimina hic obiter

afferre. Primum quidem pro cláudicatione con-
genita infantum haberi poteſt, quae plerumq
imperfecta organica articulationis coxae conſo
matione, vel aliis quibusdam dynamicis cauſ
efficitur; ſed haec claudicatio ab coxarthroca
differt tum eo, quod ab initio femur brevi
apparet, et, ſi infans in tergo extenſus jacet, fe
mur iterum ad naturalem ſitum retrahi poteſ
ita ut ſanum plane exaequet, tum eo, quod in
tio natis affecti lateris planior invenitur, porr
eo, quod inter quoslibet femoris motus tota
pedis plantam ſolo imponentes malo correpti do-
lores non percipiunt, denique idque eſt maxim
momenti, quod febris et emaciatio corporis i
decurſu non accidit. Deinde confundi poteſt
cum declinatione oſſis ſacri ab oſſe innominato,
quae aeque ac claudicatio congenita, a vitio pri-
mae formationis originem ducit. Uterque qui-
dem morbus inceſſum impedit, ſed in hoc de-
clinatione maxime id poſt defagitationes ſu
veſperam conſpicitur, ita ut tum aegrotus pede
affecto minus facile uti poſſit, coxarthrocac
contra laſſitudinis et defagitationis ſenſus in ar-
ticulatione vice verſa mane, relicto lecto, gra-
viſſimos provocat; porro aegroti recti ſtantis af-
fectum latus paullo altius poſitum cernitur
quemadmodum, ſi aegrotus in dorſo extenſus ja-
cet, femur ſemper invenimus decurtatum, ince-
dentis vero corpus ad affectam partem inclinat
ſimulque etiam columna vertebralis in hac de-
clinatione pelvis plerumque curvata apparet.

Cum iſchiade vero nervoſa non facile con-
fundi poteſt, propterea quod in hoc morbo do-
lor ſtatim ab initio in coxa poſt trochanterem
majorem exiſtens, et nervi iſchiadici curſum

iens, ad plantam usque pedis descendit et ılysin extremitatis secum fert; in coxarthro- s vero initio dolor in coxa aut plane deficit, si existit, leviter tantum invadit, nec nervi iadici cursum sequitur, sed genu articulatio- tantum occupat; praeterea in trochanterum ua positione ischias nervosa mutationem non ocat. Porro etiam abscessus psoae exoriens eri potest pro coxarthrocace; illic autem ae- us de atrocibus et terebrantibus in regione inali doloribus conqueritur, qui in quovis 1 praecipue vero musculi psoae et iliaci in- i augentur, quapropter aegrotus femora nec re, nec alterum supra alterum ponere pot- coxarthrocace contra dolores potius in arti- ione coxae concentratos profert, qui singu- otibus non tantopere augentur, et, breviore oris spatio, ad genu articulationem se con- nt; trochanteres in situ naturali permanent, ıt in coxartrocace acumen pedis extra diri- . Maximam autem similitudinem coxar- ace cum phlegmasia alba dolente in exor- habet; nam aegroti, posteriore morbo i, de immobilitate femoris et doloribus in fixis conquerentes, femoris longitudine nutata, claudicant; mox autem, si dolores n femur occupaverunt, tumor albus in femoris interna oculis se offert. Non mi- enique facile cum sequelis contusionis fe- articulationis confundi potest; plurima , quibus primum coxarthrocaces stadium itur, symptomata etiam hic occurrunt. Sola praegressa dijudicationem afferat necesse est; entum etiam habet id, quod in contusione nunquam ad genu articulationem descendit.

Sectiones anatomicae.

Disquisitiones articulationis in cadaveribus institutae, pro diversis stadiis, diversas mutationes organicas ostendunt. Si vero disquiritur articulatio in primo stadio morbi, altiorem gradum jam assecuti, musculi et ligamentum capsulare in integro statu plerumque versantur, articulationis autem femoris caput jam essentiales mutationes iniit; in superficie ejus enim vascula inveniuntur extensa, rubra, sanguine abundantia, totumque volumen adauctum solutumque. In secundo morbi stadio invenitur articulationis femoris caput e naturali situ motum, magis minusve degeneratum, nec raro caput extenso ligamento capsulari in superiorem vel interiorem acetabuli marginem, carie destructum, nititur. Plerumque articuli ligamenta tumefacta conspicuuntur cartilaginesque degeneratae, ita ut ab interiore parte capitis ossis femoris extrorsum caries erumpat, et si morbus paullo jam diutius hoc in stadio perseveraverat, vel veloce decursu usus erat, effunditur vel major vel minor humorum copia varii coloris variaeque consistentiae. Si articulatio disquiritur serius mortui, capitis femoris superficies, quemadmodum cartilagineae acetabuli partes, vel omnino degeneratae reperiuntur, vel absorbtionis actione prorsus evanuerunt. Ligamentum capsulare et ligamentum teres majorem vel minorem degenerationis speciem offerunt. Haud raro adeo excrescentiae et in acetabulo et in superficie capitis femoris vel colli varia structura et consistentia reperiuntur, nec minus casus obveniunt, ubi articulationis acetabuli cavum usque ad pelvis internam

erficiem destructum invenitur, ita ut humo-
ad pelvis cavitatem propagentur. Talibus
ditionibus caput femoris naturalem sedem
retinet, sed invenitur vel in osse ilei, osse
is vel ischii rarissime in foramine ovali posi-
; forma ejus semper mutata; maxime vero
tius et carie omnino destructum apparet.
cetabulum carie perforatum est humoresque
avitatem pelvis intrarunt, non raro accidit,
el interna ossis sacri superficies, vel ossis ilei,
e etiam vertebrae lumbales varia ratione de-
ctae sint. Disquisitiones cadaverum in ul-
o morbi stadio vel eorum, qui serius alio
bo succumbuerant, diversissimas mutationes
ndunt. Fit enim haud raro, ut acetabuli ca-
et caput ossis femoris tegumento cartilagi-
nudentur et concrescant, ita ut transitus al-
is in alterum distingui non possit; saepius
n caput femoris carie prorsus destructum et
um ejus cum acetabuli cavo concretum repe-
, ita ut sic anchylosis vera oriatur. Fieri
u potest, ut femoris caput luxatione, post-
a carie devoratum est, cum osse ileo vel osse
i vel pubis per collum exsudatum conjun-
a appareat. Femoris caput saepius omnino
vatum et cartilagineo tegumento nudatum
m formam ostendit. Quod ad partes molles
et, ligamentum capsulare, lig. teres et hisce
adjacentes glandulae vel prorsus sanie de-
inveniuntur, vel degeneratae et durae, ca-
em acetabuli implentes, ita ut, ligamentum
ulare, si adhuc superest, valde extendatur.
ones eorum hominum, qui diutius hoc
o laborantes claudicabant, musculos omni-
affecta parte aliam directionem, quam in

ſano ſtatu, aſſumſiſſe, comprobant. Inde etiam alii decurtati, alii laxi, alii ulceratione prorſus deſtructi apparent, ita ut poſt hujus mali ſanationem ſaepius tendinoſum convolutum formen. In muſculorum actione alienata etiam apparet pelvis rectionem aliam formam induere oportere; unde ſaepius diſtorta conſpicitur, alterum latus altero altius poſitum. Os ſacrum plerumque retro verſum eſt, ita ut magis rectam planitiem efficiat, os coccygis maximam partem proclinatum, et columna vertrebalis ad aegrotum latus magis minusve acutum angulum format. Os ileum in affecto latere plerumque perpendicularem rectionem aſſumit, externa ejus ſuperficies planior, interna magis excavata invenitur. Rami oſſis pubis ſaepius longius et profundius poſiti videntur, quam in ſano ſtatu. Os iſchii muſculorum actione magis extrorſum flexum, inde etiam foramen ovale aliam induit formam plerumque triangulum efficiens: Diametri pelvis magis minusve a norma recedunt, ſuperior pelvis apertura obliqua cernitur.

P r o g n o ſ i s.

Prognoſis hujus mali in univerſum eſt dubia, pendet autem in ſpecie ex varietate cauſarum, quibus provocatur morbus, ex diuturnitate temporis et ſtadiis, nec minus ex aetate et natura; quo facilius cauſae detegi et removeri poſſunt, quo levior affectio articulationis, quo citius recta remedia adhibentur, quo magis favent externae aegroti conditiones, quo robuſtior individui conſtitutio, eo certior ſit ſpes, fore ut ad felicem exitum perducatur morbus. In primo morbi ſtadio, ubi femoris caput malo nondum

is correptum apparet, si constitutio aegri sta nec praegressis morbis debilitata est, localis morbi processus aptis remediis adhi tolli potest, neque ulla in affecta extremi anomalia remanet. In stadio secundo, quod emitatem sano longiorem ostendit, nisi arti ionis ligamenta atque superficies capitis fe s et acetabuli nimis affecta sunt, nec mem a capsularis humoribus varii generis impleta curatione recte instituta, saepe prosperum eventum sperare possumus; e contrario , quamvis optima remedia adhibeantur, af m tamen partem in integrum restituere non nus. Nam ob nimiam organicam destructio quam passa est articulatio, sanatio certe anentem claudicationem relinquit. In ulce nis periodo caries, praesertim si nimis pro adjacentes partes magis affecerit et hecticae s symptomata appareant, aegrotus fere sem ertae morti obviam it. In infantibus pro is in universum minus fausta, quam in adul quoniam eorum impatientia curationi ple que obstat.

Curatio.

Curationem omnino et universalem et lo a esse, hisque indicationibus satisfacere et: Primum est opera danda, ut causas i removeamus, certe earum nocentes effe quam maxime minuamus; porro vis vitalis ti in universum ad curationis scopum diri a, denique anomalia affectae articulationis egrum statum est restituenda. Diversis his ationibus pro natura et morbi stadio, ad dis et internis et externis remediis satisfa-

ciemus. Multis vero in casibus, si affectio localis levis est et ex causa locali originem duxit, externa remedia jam sufficiunt; alias si malum jam majorem intensitatis et extensitatis gradum assecutum et organismus universalis particeps ejus factus est, aut si constitutio individualis debilis variisque morbis praegressis infirmata et dyscrasiis affecta est, interna curatio cum externa est conjungenda.

In primo hujus morbi stadio, quum natura ejus in inflammatione consistat, methodo antiphlogisticae locum esse apparet. Ea igitur statim ab initio adhibeatur necesse est, et, si inflammationis localis organismus universalis, febre inflammatoria accedente, particeps fit, venaesectiones in usum sunt vocandae. Ad removendam igitur inflammationem localem, hirudinum [14]), pro gradu ejus, copia articulationi affectae quam proxime applicamus, continuasque fomentationes frigidas addimus; plurimum autem et ad constantem inflammationem tollendam et ad resorptionem jam exsudatae lymphae augendam infrictiones unguenti neapolitani valent; praeterea in hunc finem nive et glacie, si fieri potest, utimur, necesse tamen est, post unamquamque unguenti neapolitani infrictionem, certe per unam horam fomentationibus frigidis reiterandis abstineamus. Ea ratione, si modo diagnosis morbi vera fuit, affectionem localem facile removemus, exstinguimus enim morbum quasi exorientem. Praeter hirudines non minus cucurbitae cruentae prosunt, quae toties admovendae sunt, quoties dolor redit. Sublata vero inflammatione, quod ex desinentibus doloribus, praecipue autem ex recedente gonyalgia percipere

---

14) Cellus, de medicina. Lib. IV, p. 22.

nus, experientia docuit, inunctionibus ex-
ibus maxime id effici, ut aegrotus affecta
nitate rurſus uti poſſit. Praeterea autem ad
inem Evers [15]) emplaſtrum ex ammoniaco
lo ſquillitico praeparatum ſupra corium illi-
ommendat, quod tamen, ut vim ſuam ſa-
em exhibeat, circa totam articulationem
ponendum eſt, ubi quinque aut ſex heb-
es affixum remanere oportet. Secundum
auſarum naturam, quibus provocatus eſt
ıs curatio univarſalis eſt inſtituenda. Agno-
ous enim nobis dyſcraſiam, ſtatim poſt me-
m antiphlogiſticam, quam poſtulat mali na-
lhibitam, ſpecialis dyſcraſiae tractatio eſt in-
da. In ſyphilitide igitur adhibeantur Mer-
praeparata; quodſi id ſine ſucceſſu factum
groto acida, acidum muriaticum, acidum
ım etc. porrigantur; in ſcrophuloſi balne-
uſus maxime per omnia ſtadia eſt commen-
s; hisce imprimis furfur tritici et ſal admi-
ur; praeterea adhibeas neceſſe eſt remedia,
nominantur antiſcrophuloſa, Mercurium,
onium, Cicutam, praecipue pulveres Plum-
tc. quae remedia ſecundum morbi characte-
ınt eligenda. In Italia ex omnibus remediis
ne adhibetur extractum pampiniorum vitis,
quamvis efficientiae cauſam enucleare non
us, ſaluberrimum tamen eſſe dicitur. Si
ıs ex arthritide vel rheumatismo exortus
terque morbus peculiarem pro charactere
poſtulat curationem univerſalem.

'raeterea inflammatione locali maxima ex

---

[15]) angenbeck's Bibliothek für Chirurgie. Göttingen,
807. 8. p. 22.

parte ſublata, doloribus fugacibus ſaepius a- vertentibus, veſicantia circa totam coxae arti- culationem applicata optimum effectum ha- bent; his enim vaſa abſorbentia in profundi- tate articulationis quam maxime ad reſorptio- nem exſudatae lymphae augendam incitant. Veſicans igitur pro aegri aetate plus minus latum anteriori ſuperiori et exteriori femo- parti imponatur, quod, ſi fuerit ablatum, al- rum protenus ſubſequatur, idque ter aut quat- repetendum eſt, ut continua contraſtimulati- excitetur. De Haen [16]) narrat: „Clariſſimus Boer- have ajebat ſaepius nobis, ſi vellet arcanum ven- dere, id fore tectas, et ſub alia ſpecie occultas Cantharidas, in iſchiadicis. Hoc remedium em- plaſtri forma, palma majus applicabat coxae, et dein poſt ingentem veſicam contractam auferebat, vulnusque percurabat. Dolore non abeunte re- petabat idem octiduo poſt. Nihilominus ut ma- gnas veſiculas efficiant veſicantia, non eſt neceſſe, ſed tantum quaſi rubefacientia vim exerceant. Van der Haar [17]) praecipue ſinapiſmos, Petit [18]) ſolutionem ex alumine, aqua vita et albumine praeparatam magni fecerunt. Si dolores ex af- fecta extremitate maxima ex parte evanuerunt, fonticuli, de quibus in ſequente ſtadio ſermo erit, adhuc in uſum ſunt vocandi. Denique reſtat, ut in primis morbi ſtadiis methodi, quae ab Illi Fritze Pragenſi nuperrime in uſum vocata eſt, ad- huc mentionem faciam; quae conſiſtit in detra-

---

16) De Haer, rat. medendi. Vindobonae, 1760. Cap. IV, p. 164.
17) Langenbeck's Bibliothek für Chirurgie. Göttingen 1807. 8. p. 27.
18) Ebendaſelbſt.

nutrimentis et inunctionibus methodicis ;uento hydrargyri cinerei, et id efficit, ut egetatione alteranda localis affectio aufera- Haec igitur methodus praecipue tum adhi- erit, si morbus ex dyscrasia ortum duxit. In secundo stadio simulatque inflammationis vanuerunt, extremitas aegrota longior, de- et magis emaciata quam sana apparet et ae- claudicare incipit, haec, de qua dictum est, dus locum non amplius habet; nam quum latio vel majore vel minore organica muta- orrepta sit, malum nec auferre nec trans- in tertium stadium prohibere valet. Si or- mutatio articulationis magnum intensitatis n nondum assecuta est, tractatione recte ta, sanationem prolongatae extremitatis e possumus. Quae quum ita sint, remediis ntibus et derivantibus opus est, ut organica n profunditate articuli augeatur, vasa ab- ntia ad resorptionem exsudatae secretionis entur et morbose productum secretum ab is ad externas partes derivetur. Quem ad Ficker [19]) fonticulos maxime commendat; salubres sint, affectae parti quam proxime onendi tantique esse debent, ut reactionem ntem in intimis articulalionis partibus cent, denique tam diu suppuratio sustineatur e est, ut temporis diuturnitate speratum suc- habeant. Quapropter aptissimo fonticuli, ad quindecim cicera continentes, post tro- rem majorem applicantur. Praeter hos ulos alia adhuc ulcera artificialia cauteriis

---

Ficker in seiner Antwort auf die Preisfrage: worin esteht das freiwillige Hinken? S. 71.

producta in usum vocari possunt. Inter om- autem cauteria huic consilio maxime favet ferr- candens[20]), et mehercule hic est locus, in q- remedium hoc heroicum omnino quadret. Ci- finem jam primi stadii et in secundo decurren- solum fere ex omnibus remediis id sanation- efficere valet. Lente leviterque cuti ferro ca- dente impresso, tres aut quatuor, duobus po- cibus inter se distantes, striae sunt ducendae, q- a media coxa super articulationem currant, et satis efficaces sint plures hebdomades, pro cur- tionis scopo ulcerantes maneant necesse est. Vi- vero suam ferrum candens non solum in eam, cu impressum est partem exercet, sed etiam in ci- cumdante cute omnes quatuor ustionis gradu- profert. Ardor inde profectus ad intimas usque atticulationis partes penetrat, ibique saluberr- mam reactionem provocat; activitatem in vas- absorbentibus accelerat, actionem vicariam - integumentis externis suppuratione adaucta pon- et hoc modo suppurationem articulum destruer- tem interrumpit, atque in formandis novis form- organicis naturam adjuvat. Adusta loca tegimu- tenero linteo, oleo illito, aut si valde dolent, ca- taplasmatis anodynis, seriusque admovemus cata- plasmata emulgentia, ut curstis ustione exorti- removendis subveniamus. Maxime autem est mo- menti, ut hae striae ferro valde candente leni- cauteque ducto supra cutem formentur; sic tan- tum operatio consilio suo satisfacere potest, len-

20) Hippocrates in Aphorismis Sect. VI, N. LX. — Celsus de medicina Lib. IV, cap. XXII. — Fa- bricius Hildanus. Francf., p. 634. — Avicenna libri de re medica omnes. Venet., 1564. — Ru- Arthrokakologie. Wien, 1817.

minorem aegroto dolorem efficit, quam
ogitaverit; nec timendum eſt, ne nimis pro-
ferrum cuti imprimatur; nimis enim con-
et vehemens ardor poſtulatur ad peruren-
item; ut unius lineae et dimidii profundi-
aſſequamur, ferrum certe bis adhiberi de-
Ulceratio, cruſtis uſtionis ſolutis, unguentis
tibus ſuſtinetur; id vero ſaepe difficillimum
ndique enim incipit circatriſatio, ulcus vel
el parum puris producit; nnguenta levia
nem non habent, itaque pulvis ex aequa-
partibus cantharidum et hydrargyri oxy-
ıbri paratus aptiſſimus eſt, cujus mane et
o aliquid vulneri immittamus. Quodſi ni-
inus ulcera clauduntur, nihil alind reſtat,
ut iterum novam rotam ferro candente du-
. Si vero malum jam talem intenſitatis gra-
ſſecutum eſt, ut ſplendens appareat tumor,
cutis ſuperficie fluctuationem percipiamus,
erbo, ſi ſtadium tertium initium cepit,
modo ſperare poſſumus, quum caput oſſis
is luxatum vel omnino vel maxima ex parte
leſtructum ſit, fore, ut ipſum in ſtatum na-
m reducatur, ut integritas partium dura-
t mollium reſtituatur; raro enim caſus ex-
ubi deſtructio ingrediens impediri poſſit.
res, quum ita ſe habeat, ferrum candeus in
tertio adhuc indicatum eſt, ſed ex alia,
memorata cauſa; non enim ſperare poſſu-
fore, ut aegrotum os in integrum reſtitua-
ſed ut valida reactione novaque organica
e articuli affecti malum in progreſſibus ſuis
amus, attamen hic in collocanda prognoſi
eſſe aegrotoque ſpem tantum facere debe-
ſi non univerſalis ſanationis, certe levandi

ſtatus et conſervandae vitae. A multis medicis quaeſitum eſt, ſi abſceſſus in affecta parte oriatur, ut fluctuatio et color cutis mutatus invenitur, utrum oncotomia in uſum vocari poſſit, an non? Quam litem ſola experientia dijudicare potest, eaque docuit, melius eſſe morbum tunc naturae committi, eique artis auxilio tantum succurri. Operatio enim horum tumorum eandem habet rationem, quam abſceſſus in univerſum; multo enim velocius ſanantur, ſi ipſa natura aperti ſunt. Abſceſſus enim pure impleto et cutem perfringenti ſemper praecedit longus extenſae inflammationis proceſſus, qui tum primum incipere ſolet, quum pus ad certos fines pervenit, eaque inflammatio eſt, quae naturam in ſanando magnopere adjuvet. Quodſi hoc reputamus, haud dubie praeſtat, tum demum, ſi natura, impedientibus propter ſitum anatomicum musculis, aperturam perficere non poteſt, dictum inflammationis proceſſum in aperiendorum abſceſſuum methodo, quantum fieri licet, inſtituere, quod plerumque optime effici poterit ampliore facta inciſione, qua partes emortuae ſimul removentur. Itaque, ſi inciſio inſtituenda eſt, ſupra articulationem, vel poſt luxationem ſupra eum, ubi caput reperitur locum facta, multo periculoſior eſt, quam ſt ſiat magis infra e. g. in poſteriore et inferiore femoris parte; quodſi illa loca aperiuntur, maxime conſpicua fiunt ea, quae plerumque cum tali inciſione conjuncta ſunt ſymptomata, quae ab accedente aëre et ſubita ſecreti evacuatione provocantur. Aliud quid commendat Camper in abſceſſuum tractatione; hic enim, ſi fluctuatio

---

21) Langenbeck's Bibliothek für die Chirurgie S. 36.

ur, nonnullas ſupra cutem leves ſtrias uren-
icit. Si proceſſus abſorptionis nihilominus
xcitatur, mediae illi ſtriae, quae ipſum tu-
apicem transit, cultellum immittit, con-
m egerit et hanc inciſionem mox ſanare ſtu-
bi opus eſt, levem hanc operationem ſaepius
endam eſſe cenſet. Cl. Ruſtius tumori ar-
Troikart immittendum et factae aperturae
um imponendum ſuadet, quam rem brevi
ore ſecretionem minuere dicit. Utra metho-
ptior ſit, ex cujusque caſus proprietate di-
ari debet; in eo tamen omnes conſentiunt,
urae actioni plurimum committant. In ul-
onis periodo aegroti vires propter nimiam
rum jacturam quam maxime ſunt alendae;
opter indicata ſunt roborantia, ut China,
n, Lichen islandicus, diaeta roborans etc.
n tractando hoc morbo in univerſum quiete
eſt quam maxima, id tamen omittere non
nus, facile formari anchyloſin ſpuriam, ſi
latio genu in eodem ſitu diutius permaneat.

CURRICULUM VITAE.

Ego *Adolphus Koerner*, evangelicae confeſſioni a... ctus, natus ſum VII Novembris die anni MDCCCVI... Bahrendorf, pago ad Magdeburgum ſito, patre *Fr...rico*, fundi poſſeſſore, matre *Maria* e gente *Kerl*, ... bus adhuc viventibus quam maxime gaudeo. Prim... literarum elementis domi inſtructus anno aetatis duod... cimo ſcholis in Gymnaſio Magdeburgenſi interfui. Ib... doctiſſimorum et peritiſſimorum praeceptorum ſtrenu... diſciplina uſus ſum usque ad aetatis annum decim... ſextum, quo tempore in Gymnaſium, quod Halberſtadii floret, me contuli. Anno MDCCCXXX autumno ad... academiam Halenſem et hic teſtimonium maturitatis ... tus in civium academicorum numerum a Prorector... Magnifico *Gruber* receptus, albo ordinis medici inſcri... ptus, medicinae ſtudium aggreſſus ſum. Scholae, quib... interfui, hae fuere: Encyclopaediam et Methodologia... medicinae Ill. *Friedländer*; Zoologiam Ill. *Nitſch*; Lo... gicen, philoſophiam fundamentalem Ill. *Gerlach*; Hel... minthologiam Ill. *Nitſch*; Chemiam et phyſicen Ill. *Schweigger*; Mineralogiam et geologiam Ill. *Germar*; Anatomiam et phyſiologiam plantarum Ill. *Sprengel*; Oſteologiam Expert. *Moſer* docentes audivi.

Anni MDCCCXXXII autumno Halas cum Alma Gryphia commutavi, ubi a Rectore Magnifico Ill. *Schö...mann* numero civium academicorum adſcriptus ſum. In... ſtitutiones et theoreticae et practicae, quibus interfui ſunt, quae ſequuntur: Scholas de materia medica, de pathologia generali, de ſemiotice, de arte faſcias chi... rurgicas rite alligandi, de formulari, de medicina foren... Ill. *Seifert*; de pſychologia Ill. *Stiedenroth*; de anatomi...

ris humani, de phyſiologia, anatomia pathologica
hultze; de arte pharmaceutica Ill. *Hünefeld*; de
smologia, neurologia, angiologia, ſplanchnologia
rt. *Laurer* audivi. Artem cadavera rite diſſecandi
locuit Ill. *Schultze.* Oſſium fracturas et luxationes,
medicinam mihi explicavit Expert. *Kneip*; de re-
edicis et chirurgicis converſatorium ſermone latino
dem habitnm frequentavi.

De chirurgia generali et ſpeciali, de morbis ocu-
, de akiurgia Ill. *Mandt*; de pathologia, therapia
ali et ſpeciali, de arte obſtetricia, de animi mor-
. *Berndt* diſſerantes audivi.

Ill. *Berndt* mihi dux fuit in clinico medico et ob
io, nec minus converſatorio clinico ab eodem ore
inſtituto interfui; praeterea operationibus chirur-
in cadavere inſtitutis duce Ill. *Berndt* interfui.
um chirurgicum et ophthalmiatricum duce Ill.
frequentavi.

Quorum virorum experientiſſimorum illuſtriſſimo-
e memoriam ſemper pio gratoque animo reti-
et imprimis gratias quam maximas me debere
or, viris Ill. *Berndt* et Ill. *Mandt*, quod non ſo-
e inſtruxerunt ſcientia ſed etiam paterno quodam
multa alia beneficia in me contulerunt.

Per integrum et dimidium annum in clinico chi-
o aſſiſtentis munere functus ſum.

Tentamine philoſophico et medico, nec non exa-
rigoroſo feliciter abſoluto, ſpero, fore ut defenſa
atione, ſummi in me conferantur medicinae et
giae honores.

THESES DEFENDENDAE.

I.

Ferrum candens non unicus coxarthrocaces secundum stadium progressae domitor.

II.

Hydrops symptoma magis quam morbus.

III.

In Polypis uteri ligatura optima operandi methodus.

IV.

Contractio cordis non unica est pulsus arteriarum genetrix.

V.

Hydrargyrus muriat. mit. in inflammationibus praeferendus ceteris antiphlogisticis.

VI.

Nullus morbus sine congestione sanguinis.